

**MODEL ODPOWIEDZI I SCHEMAT PUNKTOWANIA
DLA ARKUSZA EGZAMINACYJNEGO III**

Temat 1. **Dokonaj analizy i interpretacji porównawczej fragmentów *Monachomachii* Ignacego Krasickiego oraz *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza (zwróć uwagę na świat przedstawiony oraz warstwę językowo – stylistyczną). Czy styl tych fragmentów jest odpowiedni do tematu?**

I ROZWINIĘCIE TEMATU (można przyznać maksymalnie 51 punktów)

	Punktacja
1. Temat obu fragmentów: bitwa	3
Świat przedstawiony	
<i>Monachomachia:</i>	
2. przeciwnicy: mnisi,	3
3. miejsce: refektarz,	3
4. ryszunek: naczynia, książki, części ubioru,	3
5. przebieg bitwy: brak taktyki, walka żywiołowa,	3
6. w kreacji świata przedstawionego dominuje karykatura.	3
<i>Pan Tadeusz:</i>	
7. przeciwnicy: Polacy i Rosjanie, szlachta i żołnierze,	3
8. miejsce: podwórze dworu Soplicowskiego,	3
9. ryszunek: broń biała, palna,	3
10. przebieg bitwy: stosowanie taktyki,	3
11. w kreacji świata przedstawionego dominuje poważny ton.	3
12. Wniosek: temat fragmentu <i>Monachomachii</i> – bójka kończąca burzliwą dysputę – nie wymaga stylu podniosłego, zaś dla opisu walki szlachty z Rosjanami w <i>Panu Tadeuszu</i> stosowny byłby styl wysoki.	3
Warstwa językowo – stylistyczna	
<i>Monachomachia:</i>	
13. leksyka odnosząca się do batalistyki i militariów,	3
14. leksyka odnosząca się do kultury antycznej lub Biblii,	3
15. środki typowe dla stylu wysokiego:	3
15.1. wyolbrzymiające epitety i porównania, także homeryckie,	3
15.2. kunsztowna składnia, np. stosowanie szyku przestawnego, anafora, paralelizm składniowy, apostrofa,	3
16. elementy komizmu językowego,	3
17. wniosek: styl <i>Monachomachii</i> nie jest jednorodny, ale dominują w nim elementy stylu wysokiego.	3
<i>Pan Tadeusz:</i>	
18. leksyka odnosząca się do batalistyki,	3
19. leksyka odnosząca się do codzienności i gospodarstwa domowego,	3
20. bogactwo semantycznych środków stylistycznych służących plastyczności obrazu	3
20.1. wskazanie co najmniej 1 przykładu (np. epitety, przenośnia, porównania, także homeryckie),	3
21. składniowe środki stylistyczne typowe dla stylu wysokiego,	3
21.1. wskazanie co najmniej 1 przykładu (np. stosowanie szyku przestawnego, paralelizm, apostrofa),	3
22. składniowe środki stylistyczne typowe dla stylu potocznego (szeregi krótkich zdań współrzędnych),	3

23. zestawienie elementów skontrastowanych, 3
24. wniosek: styl opisu bitwy w *Paniu Tadeuszu* nie jest jednorodny – oprócz elementów typowych dla stylu wysokiego możemy zauważyć składniki o odmiennym charakterze. 3
- Wniosek:**
25. w *Monachomachii* styl nie jest odpowiedni do tematu, w *Paniu Tadeuszu* – poważna treść ukazana została w niejednorodnym stylu, 3
26. za pogłębienie wniosku (np. odniesienie do konwencji literackiej lub poetyki epoki). 3

II KOMPOZYCJA (10 punktów)

- podporządkowana zamysłowi kompozycyjnemu, funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnątrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym, 10
- uporządkowana według przyjętego kryterium, spójna,; graficzne wyodrębnienie głównych części. 5

III STYL (10 punktów)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka, 10
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny, wystarczająca leksyka. 5

IV JĘZYK (21 punktów)

- poprawna, urozmaicona składnia i frazeologia, zgodna z normą fleksja i ortografia, rzadko pojawiające się błędy interpunkcyjne, 21
- poprawna, urozmaicona składnia i frazeologia, zgodna z normą fleksja, sporadycznie pojawiające się błędy ortograficzne i interpunkcyjne, 10
- w większości poprawna składnia i frazeologia, zgodna z normą fleksja, nieliczne usterki leksykalne oraz nieliczne błędy ortograficzne. 5

V SZCZEGÓLNE WALORY PRACY (8 punktów) 0–8 (po 2 punkty za walor)

Temat 2. **Porównaj sposób ujęcia toposu zaświatów w *Trenie XIX* Jana Kochanowskiego i *Urszuli Kochanowskiej* Bolesława Leśmiana.**

I Rozwinięcie tematu (można przyznać maksymalnie 51 punktów)

punktacja

Obraz zaświatów

W obu utworach:

1. zaświaty charakteryzowane są poprzez odniesienie do świata ziemskiego, 3
2. zmarli istnieją w ludzkiej postaci („jak żywi”), 3
3. zmarli odczuwają silny związek z pozostawionymi na ziemi żywymi. 3

Tren XIX:

4. niebo jest krainą wyższego (duchowego) bytu, 3
5. brak w nim negatywnych aspektów ludzkiej egzystencji (np. trosk, pracy, chorób, starości, śmierci), 3
6. jest w nim to, co nieosiągalne na ziemi (spokój, wieczny dzień, stała obecność Boga, wszechwiedza), 3
7. Bóg jest najwyższą wartością, 3
8. wniosek – niebo jest inne niż ziemia (doskonałe) i dlatego tylko w nim człowiek może być szczęśliwy. 3

Urszula Kochanowska:

9. niebios są puste, 3
10. zmarli tęsknią za ziemskimi realiami, 3
11. bezludność zaświatów jest przyczyną cierpienia (samotności) Urszuli, 3
12. Bóg jest bezsilny wobec tęsknoty Urszuli za rodzicami (drugi człowiek jest wyższą wartością niż On), 3
13. wniosek – niebo jest inne niż ziemia („niehumanitarne”) i dlatego nie daje zmarłym szczęścia. 3

Sposoby ujęcia toposu

Tren XIX:

14. motywy chrześcijańskie, 3
15. symbolika słońca, 3
16. perswazyjny charakter monologu matki bohatera, 3
- 16.1. wskazanie co najmniej 3 przykładów środków językowych służących perswazji (pytania retoryczne; wykrzyknienie; paralelizmy składniowe; wtrącenia; nacechowane emocjonalnie, oceniające słownictwo – zabarwione pozytywnie w opisie nieba, a negatywnie w opisie życia doczesnego; bezpośrednie zwroty do adresata). 3

Urszula Kochanowska:

16. motywy baśniowe, 3
17. nadanie Bogu cech ludzkich, 3
18. kontrast między słownictwem dotyczącym zaświatów a kolokwializmami dotyczącymi ziemskich realiów 3
19. elementy epickie w funkcji lirycznej (np. narracja 1-os., opis wydarzenia, dialog), 3
20. sposoby wyrażania uczuć bohaterki (np. metafory, krótkie zdania, zdania pytające i wykrzyknikowe). 3

Wnioski:

21. Kochanowski ukazuje chrześcijańską wizję raju, Leśmian polemizuje z nią, 3
22. za pogłębienie wniosku (np. odniesienie go do filozoficznych kontekstów analizowanych wierszy) 3

II KOMPOZYCJA (10 punktów)

- podporządkowana zamysłowi kompozycyjnemu, funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnątrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym, 10
- uporządkowana według przyjętego kryterium, spójna,; graficzne wyodrębnienie głównych części. 5

III STYL (10 punktów)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka, 10
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny, wystarczająca leksyka. 5

IV JĘZYK (21 punktów)

- poprawna, urozmaicona składnia i frazeologia, zgodna z normą fleksja i ortografia, rzadko pojawiające się błędy interpunkcyjne, 21
- poprawna, urozmaicona składnia i frazeologia, zgodna z normą fleksja, sporadycznie pojawiające się błędy ortograficzne i interpunkcyjne, 10
- w większości poprawna składnia i frazeologia, zgodna z normą fleksja, nieliczne usterki leksykalne oraz nieliczne błędy ortograficzne. 5

V SZCZEGÓLNE WALORY PRACY (8 punktów)

0–8

(po 2 punkty za walor)